

ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Π. ΣΟΥΡΤΖΗ

Τι περιλαμβάνει;

- **Θεωρία** 3 ώρες την εβδομάδα για 5, 8 εβδομάδες, Δευτέρα 9-12 (από 12/2 έως 8/4, εκτός από την 3^η εβδομάδα του Μαρτίου που το μάθημα θα γίνει Παρασκευή 15/3, 2-5μμ)
- **Κλινική άσκηση στο εργαστήριο Πρόληψης-Υγιεινής της Εργασίας** σε 3 ομάδες φοιτητών
 - κάθε ομάδα θα παρακολουθήσει ένα 2ωρο (13/2) & 2 4ωρα Τρίτη 9πμ-1μμ (1^η ομάδα 20,27/2, 2^η ομάδα 5,12/3 & 3^η ομάδα 19,26/3).
 - Στις 2/4 θα συζητηθεί η άσκηση που θα συμπληρωθεί στη διάρκεια της ΚΑ του εξαμήνου και εάν χρειαστεί θα γίνει αναπλήρωση.

Κλινική άσκηση

- Ιστορικό – Κάρτα Υγείας
- Ακοομέτρηση
- Σπιρομέτρηση
- Οπτική Εξέταση
- Επαγγελματικός Κίνδυνος στο Χώρο του Νοσοκομείου
- Συμπλήρωση του βιβλίου ΚΑ

Αξιολόγηση μαθήματος

Θεωρία – 80%

Γραπτή εξέταση

- ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής, αντιστοίχησης, κ.λ.π.
- ερωτήσεις κρίσεως σύντομης απάντησης

Κλινική άσκηση-20%

- Συμπλήρωση άσκησης στο νοσοκομείο
- Συμμετοχή στις κλινικές ασκήσεις στο εργαστήριο Πρόληψης

Η αγροτική εργασία

Η βιομηχανική επανάσταση

Η σύγχρονη εργασία

Σύμφωνα με το Διεθνές Γραφείο Εργασίας (I.L.O.),

- **Υγιεινή της Εργασίας ή Επαγγελματική Υγεία** είναι η προάσπιση και προαγωγή στον ψηλότερο δυνατό βαθμό της φυσικής, πνευματικής και κοινωνικής ευεξίας των εργαζομένων σε όλα τα επαγγέλματα.

Υγιεινή της Εργασίας, σύμφωνα με τον WHO, είναι:

1. Η αναγνώριση και ο έλεγχος όλων των **χημικών, φυσικών, μηχανικών, βιολογικών και ψυχολογικών** παραγόντων στο χώρο της εργασίας, οι οποίοι είναι γνωστό ή υπάρχει υποψία ότι είναι επικίνδυνοι για την υγεία των εργαζομένων,
2. Η εξασφάλιση ότι οι φυσικές και πνευματικές απαιτήσεις που επιβάλλονται στους εργαζόμενους στο χώρο της εργασίας τους είναι κατάλληλα προσαρμοσμένες στις ατομικές ανατομικές, φυσιολογικές και ψυχολογικές ικανότητες, ανάγκες και περιορισμούς,
3. Η παροχή αποτελεσματικών μέτρων για την προστασία αυτών που είναι ιδιαίτερα τρωτοί σε ενάντιες συνθήκες εργασίας.

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΙΝΑΙ:

- **Η προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους για την υγεία που προέρχονται από την εργασία.**
- **Η προσαρμογή της εργασίας στον εργαζόμενο ανάλογα με την κατάσταση της υγείας του.**
- **Η συμβολή στην εγκατάσταση και διατήρηση της σωματικής και ψυχικής υγείας των εργαζομένων.**

Ιστορική αναδρομή

- Αρχαία Αίγυπτος (1750 BC)
- Ιπποκράτης (460 B.C. – 377 B.C.)
- Αγρίκολα και Παράκελσος
- Ramazzini “De Morbis Artificum Diatriba” (1743)
- Βιομηχανική Επανάσταση
- Ελλάδα

Ziskind B, Halioua B. (2007). **Occupational medicine in ancient Egypt.** Med. Hypotheses. ;69(4):942-5

Only the remarkable organisation of Egyptian society, based on an economy of redistribution and allocation of tasks, enabled the erection of the pyramids and the construction of the great temples. Medicine naturally found its place in this organisation as illness was part of the afflictions the pharaoh had to fight against. This particular task was delegated to doctors. **The organisation of a medical group could be witnessed on the banks of the Nile almost 5000 years ago and Hesy-Re "the greatest of doctors" (1750 BC), doctor to pharaoh Djoser, is one of the oldest known to mankind. Some doctors were assigned by Egyptian administration to deal with the health problems of communities of workers carrying out the same duties. We consider these doctors to be the pioneers of medicine in the workplace.**

Hippocrates

(460 B.C. – 377 B.C.)

Known as the “Father of Medicine,” Hippocrates is perhaps history’s most famous physician. By denouncing superstition and favoring the practice of medicine based on science, Hippocrates paved the way for the development of modern medical thought and practice. Although some writings attributed to him are thought actually to have been written by others taking advantage of his name and reputation, Hippocrates did write numerous treatises about a broad variety of medical topics ranging from head injuries to epidemics to ulcers. He is best known for the Hippocratic Oath, which physicians of today still recite upon graduation from medical school. **He is the first physician to acknowledge a relationship between the environment and health. In his treatise, *On Airs, Waters, and Places*, he describes the many influences of such factors as diet, physical activity and water quality on health status.**

Bernardino Ramazzini *(1633 - 1714)*

Bernardino Ramazzini, considered a founder of occupational and industrial medicine, worked throughout his career to determine the causes of disease related to occupation and industrial hygiene. His efforts led to the advent of worker safety and worker compensation laws. As early as the 1690s, Ramazzini performed research on environmental causes of disease by looking at the weather, soil, water and air in a given community with a particular disease outbreak.

Published in 1700, his most famous book, “De Morbis Artificum Diatriba” (Diseases of Workers), represents the first comprehensive publication to address occupational diseases. In his book, Ramazzini discusses the health effects of chemicals, metals and other toxic agents experienced by workers in 52 different occupations. Named in his honor, the Collegium Ramazzini is an international council of scientists and experts created to advance the scholarly study of environmental and occupational health.

DE
MORBIS
ARTIFICUM
DIATRIBA

Mutinæ olim edita; nunc accedit Supplementum
ejusdem argumenti, ac Dissertatio de Sacrarum
Virginum Valetudine tuenda.

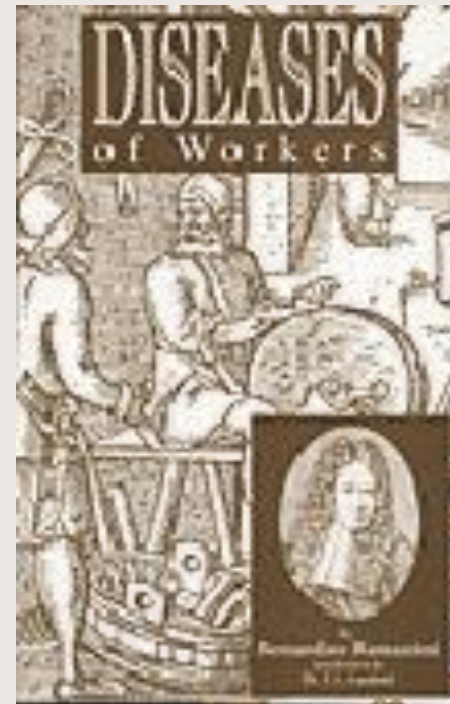
AUCTORE
BERNARDINO RAMAZZINI

In Patavino Gymnasio Præticæ Medicinæ
Professore Primario.

VENETIIS,
MDCCLIII.

Apud JOSEPHUM CORONA,
In Via Mercatoria, sub Signo Præmii.
SUPERIORUM PERMISSU.

Sir Percival Pott (1713 – 1788)

As a physician, Sir Percival Pott became famous for several important contributions to medicine, including work on wounds and bony injuries as well as tuberculosis of the spine. **He is one of the first physicians to find a correlation between a particular cancer and an occupational or environmental cause.** In what represents one of the earliest epidemiologic studies (or studies of the occurrence and causes of disease), Pott observed that chimney sweeps in England had higher rates of scrotal cancer than the rest of the population. In doing their jobs, the chimney sweeps often had to climb naked into chimneys and suffered prolonged exposure to soot containing what are known today as carcinogens. **By proposing that chimney sweeps bathe more frequently, Pott implemented a preventive tactic even before the advent of public health practice and preventive medicine. As a result of increased bathing and improved hygiene, the observed rate of scrotal cancers in this particular group of workers declined dramatically.**

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α- ΕΘΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- Μεγάλος αριθμός Νόμων, Προεδρικών Διαταγμάτων και Υπουργικών Αποφάσεων από τις αρχές του 19ου αιώνα.
- Νόμος 1568/85 για την «Υγιεινή και Ασφάλεια των εργαζομένων».

B- ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- Άρθρο 118Α της Συνθήκης για την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη.
- Οδηγία Πλαίσιο 89/391/ΕΟΚ «Σχετικά με την εφαρμογή μέτρων για την προώθηση της βελτίωσης της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία», που επικυρώθηκε από τη χώρα μας με το Π.Δ. 17/18.1.96.
- Ειδικές οδηγίες που προβλέπονται από την οδηγία πλαίσιο (Έχουν εκδοθεί μέχρι σήμερα δεκάδες και επικυρωθεί οι περισσότερες από τη χώρα μας).

Γ- ΔΙΕΘΝΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ (I.L.O.)

- **Συμβάσεις 112/59, 155/81, 161/85 για την οργάνωση και λειτουργία των υπηρεσιών υγιεινής της εργασίας.**
- **Σύμβαση 149/77 για την απασχόληση και τους όρους εργασίας και ζωής του Νοσηλευτικού Προσωπικού (Νόμος 1672/87).**

Νόμος 1568/85 για την “Υγιεινή και Ασφάλεια των εργαζομένων”.

Άρθρο 4, Παράγραφος 1: Στις επιχειρήσεις που απασχολούν κατά ετήσιο μέσο όρο πάνω από πενήντα (50) εργαζομένους, ο εργοδότης έχει υποχρέωση να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες τεχνικού ασφάλειας και γιατρού εργασίας.

Νόμος 1568/85 για την “Υγιεινή και Ασφάλεια των εργαζομένων”.

Άρθρο 4, Παράγραφος 5: *Ο εργοδότης, για την αποτελεσματικότερη άσκηση των καθηκόντων του τεχνικού ασφαλείας και του γιατρού εργασίας, θέτει στη διάθεσή τους το αναγκαίο βοηθητικό προσωπικό, χώρους, εγκαταστάσεις, συσκευές και γενικά τα απαραίτητα μέσα και βαρύνεται με όλες τις σχετικές δαπάνες.*

Νόμος 1568/85 για την “Υγιεινή και Ασφάλεια των εργαζομένων”.

- **Άρθρο 8, Παράγραφος 3: Ως επικουρικό προσωπικό του γιατρού εργασίας, σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 4, μπορούν να προσλαμβάνονται Νοσηλευτές ή Επισκέπτες Υγείας.**

Νόμος 1568/85 για την “Υγιεινή και Ασφάλεια των εργαζομένων”.

Άρθρο 9: Συμβουλευτικές αρμοδιότητες του γιατρού εργασίας.

1: Ο γιατρός εργασίας παρέχει υποδείξεις και συμβουλές στον εργοδότη, στους εργαζόμενους και στους εκπροσώπους τους, γραπτά ή προφορικά, σχετικά με τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται για τη σωματική και ψυχική υγεία των εργαζομένων. Τις γραπτές υποδείξεις ο γιατρός εργασίας καταχωρεί στο ειδικό βιβλίο του άρθρου 6 του νόμου αυτού. Ο εργοδότης λαμβάνει γνώση ενυπογράφως των υποδείξεων που καταχωρούνται σ' αυτό το βιβλίο.

Νόμος 1568/85 για την “Υγιεινή και Ασφάλεια των εργαζομένων”.

2: Ειδικότερα ο γιατρός εργασίας συμβουλεύει σε θέματα:

- α) σχεδιασμού, προγραμματισμού, τροποποίησης της παραγωγικής διαδικασίας, κατασκευής και συντήρησης εγκαταστάσεων, σύμφωνα με τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας,
- β) λήψης μέτρων προστασίας, κατά την εισαγωγή και χρήση υλών και προμήθειας μέσω εξοπλισμού,
- γ) φυσιολογίας και ψυχολογίας της εργασίας, εργονομίας και υγιεινής της εργασίας, της διευθέτησης και διαμόρφωσης των θέσεων και του περιβάλλοντος εργασίας και της οργάνωσης της παραγωγικής διαδικασίας,
- δ) οργάνωσης υπηρεσίας παροχής πρώτων βοηθειών,
- ε) αρχικής τοποθέτησης και αλλαγής θέσης εργασίας για λόγους υγείας, προσωρινά ή μόνιμα, καθώς και ένταξης ή επανένταξης μειονεκτούντων ατόμων στην παραγωγική διαδικασία, ακόμη και με υπόδειξη αναμόρφωσης της θέσης εργασίας και
- στ) **δεν επιτρέπεται ο γιατρός εργασίας να χρησιμοποιείται, για να επαληθεύει το δικαιολογημένο ή μη, λόγω νόσου, απουσίας του εργαζομένου.**

Νόμος 1568/85 για την “Υγιεινή και Ασφάλεια των εργαζομένων”.

- Άρθρα 2-3: Εκλογή και προσασία Επιτροπής Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας, που αποτελείται από εκλεγμένους αντιπροσώπους των εργαζομένων σε κάθε επιχείρηση που απασχολεί πάνω από 50 εργαζόμενους.
- Η Ε.Υ.Α.Ε. μελετά, προτείνει, παρακολουθεί και συμβάλλει στην εφαρμογή μέτρων υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας.

Νόμος 1568/85 για την “Υγιεινή και Ασφάλεια των εργαζομένων”.

Άρθρο 10: Επίβλεψη της υγείας των εργαζομένων.

Άρθρο 11: Συνεργασία τεχνικού ασφάλειας και γιατρού εργασίας.

Άρθρο 12: Χρονικά όρια απασχόλησης του τεχνικού ασφάλειας και του γιατρού εργασίας.

Άρθρο 13: Επιμόρφωση τεχνικών ασφάλειας, γιατρών εργασίας, μελών των Επιτροπών Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας και αντιπροσώπων.

Π.Δ. 17/18.1.96: Μέτρα για τη βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 89/391/ΕΟΚ και 91/383/ΕΟΚ.

Επέκταση:

- **Άρθρο 1, παρ. 3: Οι διατάξεις του παρόντος διατάγματος εφαρμόζονται σε όλες τις επιχειρήσεις, εγκαταστάσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα (βιομηχανικές, γεωργικές, εμπορικές, διοικητικές, εκπαιδευτικές, πολιτιστικές δραστηριότητες, δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών, αναψυχής, κλπ.).**

Π.Δ. 17/18.1.96: Μέτρα για τη βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 89/391/ΕΟΚ και 91/383/ΕΟΚ.

Περιορισμοί:

- **Άρθρο 1, παρ. 5: Οι διατάξεις του παρόντος διατάγματος δεν εφαρμόζονται στο ένστολο προσωπικό των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας και στο οικιακό υπηρετικό προσωπικό. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να εξασφαλίζεται, όσο αυτό είναι δυνατόν, η ασφάλεια και η υγεία του ως άνω προσωπικού, εν όψει των στόχων του παρόντος.**
- ***Σημ. Για τους ένστολους υπάρχει ειδική νομοθεσία από το 2008***

Κωδικοποίηση νομοθεσίας υγείας & ασφάλειας

- Με τον Ν. 3850/2010 (ΦΕΚ 84, τεύχος Α', 2-6-2010) συγκεντρώνονται όλες οι διατάξεις προηγούμενων νόμων που αφορούν στην ΑΥΕ, με ταυτόχρονη επικαιροποίηση όσων έχουν τροποποιηθεί.

Οργάνωση Υπηρεσιών Υγιεινής της Εργασίας σήμερα

- Εσωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης του Επαγγελματικού Κινδύνου (ΕΣΥΠΠ)
- Εξωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης του Επαγγελματικού Κινδύνου (ΕΞΥΠΠ)
- Συνδυασμός των προηγουμένων

ΟΜΑΔΑ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- **Γιατρός εργασίας**
- **ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ή ΝΟΣΗΛΕΥΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ**
- Υγιεινολόγος μηχανικός / επόπτης δημόσιας υγείας
- Ψυχολόγος εργασίας / κοινωνικός λειτουργός
- Εργονόμος
- Επιδημιολόγος
- **Τεχνικός ασφάλειας**

Ο Γιατρός Εργασίας και ο Τεχνικός Ασφάλειας προβλέπονται από όλες τις νομοθεσίες ως υποχρεωτικά απασχολούμενοι.

- **Οι νοσηλευτές Υγιεινής της Εργασίας αποτελούν την πολυπληθέστερη κατηγορία εργαζομένων στους χώρους εργασίας, πλην της χώρας μας.**

Πηγές πληροφόρησης

- <http://www.yrakp.gr>
- <http://www.elinyae.gr>
- <http://www.ilo.org>
- <http://osha.europa.eu>
- <http://www.who.int>